

KIRKESIDEN

DANSK KIRKE I SYDSLESVIG – VI GØR FOLKEKIRKEN LIDT STØRRE

www.dks-folkekirken.dk

Jacob Ørsted, Henriette Gosvig Knudsen & Ruben Fønso

Et historisk kig på brylluppet som kirkelig handling

Hvem ringer klokkerne for?

FOR DE FLESTE brudepar er et kirkebryllup obligatorisk. Det er højdepunktet af romantik, at stå i kirken og lytte til klokkernes ringen, inden der bliver stille et øjeblik. Så bruser orglet, kirkedøren går op og der står HUN - hende, vi alle har ventet på - bruden i al sin pragt, der måtte få selv kong Salomon til at blegne ved siden af.

Ved hendes side står den stolte og rørte fader og ikke et øje er tørt, mens de skrider op ad kirkegulvet til den lidt nervøse og meget glade brudgom. De tager plads, præsten træder frem og det traditionsrige ritual kan tage sin begyndelse, inden det efterfølges af en mindst lige så traditionsfyldt bryllupsfest. Faktisk tror jeg, at det kun er julen, der overgår det klassiske bryllup i sin rigdom på traditioner, der på ingen måde må brydes!

En af de vigtigste er selvfølgelig kirken, hvor festen indledes og parret siger "Ja" til hinanden mens deres familie og venner rører ser til fra kirkebænken, inden der synges "det er så yndigt at følges ad".

Ikke altid i kirken

Det har i mange år været kutyme, at præsten stod for vielsen, men ikke at den foregik i kirken, som vi kender det i dag.

Faktisk skal vi helt frem til 1582, før vielsen blev lukket ind i kirken. I gamle dage var et bryllup ikke en kærlighedsforbindelse, men i hvert fald i den øverste del af samfundet, en juridisk kontrakt mellem to familier, som oftest i økonomisk eller politisk øjemed. Præsten medvirkede ved vielsen, men den fandt som regel sted udenfor kirkedøren.

Forlovelsen

Brudeparret havde ofte været forlovet i mange år, særligt, hvis en af parterne var barn ved trolovelsens indgåelse.

Blandt almuen var det ikke ualmindeligt, at et ungt par tilbragte trolovelsen sammen inden selve brylluppet. Da den pietistiske vækkelse fløj henover landet i 1700-tallet, blev der ved kongelig forordning indført bødestraf, hvis forlovede hengav sig til utugt, inden ægteskabet, men det blev senere ændret til at bøden kun skulle betales, hvis der kom børn ud af det inden ægteskabets indgåelse.

Ægteparret Jensen med brudepiger og familie, ca. 1921

Lysning i kirken

Når trolovelsen havde fundet sted, skulle brudeparret bestille lysning i kirken. Det foregik ved, at præsten tre søndage i træk bekendtgjorde fra prædikestolen, at XX intenderede at indgå ægteskab med YY, dersom ingen havde noget at indvende imod det. Når der var blevet lyst og ingen havde nogle (gyldige) argumenter for at parret ikke skulle have hinanden, kunne der fejres bryllup. Selve vielsen foregik foran kirken, enten "privat" med kun et par vidner, eller med brudeoptøget, men i 1683 blev vielsen flyttet ind i selve kirken. Argumentet herfor var hensynet til afkommet, for dersom vidnerne skulle være så uheldige at dø før ægteparret, var der i sagens natur ingen vidner og eventuelle børn var at regne for horeunger, der ikke havde nogen arveret. Ved at flytte vielsen og hele brudeoptøget ind i kirken, kunne alle se,

at det var gået rigtigt for sig og børnene var ubestridt født i ægteskab. Denne praksis blev egentlig unødvendiggjort med kirkebøgenes indførelse, men traditionen har holdt sig til den dag i dag, hvor brudeoptøget er en del af festen.

Kirken er rammen om livet

For på samme måde som dåb, når man byder et nyt lille menneske velkommen i det kristne fællesskab og når man siger farvel til et elsket menneske, så begynder festen i kirken. Kirken er den smukkeste ramme om det levede liv fra vugge til grav, det er der vi samles i glæde og sorg - og netop ved bryllupshøjtideligheden fordrer traditionelt, at alle vidnerne møder op i kirken og påser at vielsen rent faktisk finder sted efter de rette foreskrifter.

Henriette Gosvig Knudsen

Det perfekte bryllup

ET BRYLLUP ER ikke længere blot to menneskers løfte over for Gud, hinanden og verden om at elske og ære hinanden til tidernes ende. Mange bryllupper er nu blevet *events*, og der er ingen mangel på hjælp og inspiration. For de par som ikke selv kan bestemme sig, er der et bredt udvalg af *Wedding Planners*, professionelle, som mod passende betaling påtager sig at sikre at brylluppet på alle måder bliver det lykkelige pars lykkeligste dag. Der tilbydes hjælp med alt, lige fra bordkort og brudebuket over musik og mad til den perfekte *location*. Brylluppet bliver til et projekt, og da konkurrencen er hård, også blandt bryllupsplanlæggere, hæves niveauet hele tiden så netop ens bryllup bliver århundredets bryllup. En ny trend er såkaldte temabryllupper; vistnok specielt til par som synes at temaet 'ægteskab' i sig selv ikke er nok til et ordentligt bryllup.

Som præst i Lyksborg har jeg flere gange haft fornøjelsen at vie lykkelige par på det lokale slot, og det er sket mere end én gang at jeg undervejs i bryllupssamtalen har spurgt til valget af kirke. Svaret har hver gang været at det jo er sådan et smukt sted. Og al respekt for det. Det ER en stor dag og en stor begivenhed, og naturligvis skal rammerne og dagens forløb være som man gerne vil have det. Indtil videre er det også lykkedes at skaffe parrene godt vejr på dagen, så det er ikke kirkens skyld hvis noget i dagens løb ikke er gået efter planen :-)

Og netop kirkens rolle skal naturligvis understreges på sådan en dag. Uanset parrenes grunde til at vælge en kirke kommer vielsen til at bære præg af at den foregår i - en kirke. Der er orgelmusik, salmer, bønner, og ordet 'Gud' bliver nævnt mere end én gang under en vielse. Heller ikke det har nogen af parrene indtil nu været utilfredse med, selvom det ofte er tydeligt at jeg ikke skal regne med at se parret i kirken de kommende søndage.

Det gør ikke noget. Jeg tror på at Gud er med dem om de vil det eller ej og uanset om brylluppet er et projekt eller ej. Det er jo det vi beder om; parret, gæsterne og jeg, at Han er med parret, og i den heldige situation at de har en god oplevelse i (og med) kirken, har vi måske været med til at gøre det med Gud en smule mindre fremmed og en smule mere vedkommende for dem. Og i hvert fald har vi været med til at minde dem om ægteskabets betydning, set fra kirkens side.

Ruben Fønso

Kirken går nye veje

Præster indtager bryllupsmesser

af Jacob Ørsted

HVORFOR HAR DU ikke din præstekjole på her i Citti?, spørger min datter mig forleden, da vi var ude og handle i Citti-markt. Hun står med store øjne og ser drømmende på de mange yndige brudekjoler og buketter samt nypole-rede biler. Inspiration til den store dag, er temaet for udstillingen. Ja, hvorfor egentlig ikke! I Danmark og her syd for grænsen er antallet af kirkebryllupper dalet, mens interessen for dagens forløb er vokset. Bryllupsmesser bliver arrangeret i store haller, hvor man kan studere alt fra invitationer og bordkort, fyrværkeri og udsmykning, musik og mad lige til vejledning i, hvordan man taber sig, så taljemalet passer på den store dag. Men hvor er kirken?

Præster går i offensiven

Den er der! For Folkekirken er nu med som et ikke-kommercielt islæt. Midt i det store cirkus møder man en lille stand med et par præster, der gerne vil slå et slag for, at kirkebryllupper ikke behøver at være med det helt store udtræk.

'Vi er ikke ude på at kapre nogen, men vi vil rigtig gerne slå et slag for kirkebrylluppet', siger præst Charlotte Cappi Grunnet, der står bag initiativet, og hun fortsætter, 'Kirken er et centralt mødested i vigtige livsfaser som for

eksempel, når man skal giftes, så det er oplagt, at kirken er med ved bryllupsmesser.'

Mange spørgsmål

Præsterne på bryllupsmessen oplever, at de kommende brudepar ser kirkens stand som et åndehul.

'Mange spørger, hvorfor de ikke frit kan vælge kirke? Og hvad de skal gøre, når de ikke er medlem?' siger Eva-Maria Schwarz præst ved Vor Frue Kirke i København.

'Andre er rigtig glade for, vi er der, da vi i det daglige åbenbart er lidt besværlige at komme i nærheden af! Enkelte spørger ind til, hvad velsignelsen betyder, og så udvikler samtalen sig. Vi bevæger os fra det praktiske over i det eksistentielle. Hvad vil det sige at være menneske, tage sig af hinanden og leve med håb og forventninger?'

Også om onsdagen

Mange præster er åbne for, at der spilles andet end kirkelig musik, og der bliver læst digte op ved vielser.

'Det må dog ikke blive pop og underholdning for underholdningens egen skyld', understreger Charlotte Cappi Grunnet. 'For-

Bryllupsmesser giver bl.a. mulighed for at finde den helt rigtige påklædning til den store dag

kyndelsen skal ikke overskygges af alt muligt andet. Men der er som regel heller ikke en konflikt mellem det religiøse og det verdslige indhold, for præster har en ekspertise, der gør, at de ved, hvad der virker. Og så er det vigtigt at understøtte, at et bryllup sagtens kan finde sted på andre tidspunkter end lørdag. Ja, selv en onsdag aften.'

'Folkekirken er også med når der er baby-messer, men her handler det mest om et navns betydning eller babysalmesang og ikke så meget om dåbens betydning', siger Eva-Maria Schwarz med optimisme i stemmen, 'Overordnet er folk glade for, at folkekirken er repræsenteret ved messerne. Det er som om vejen mellem menighed og kirke bliver kortere.'